

VAIKAI IR PRIVATUMAS INTERNETE

VAIKŲ PATARIAMOSIOS GRUPĖS (CAP) TYRIMŲ IŠVADOS 2017/2018

Skaitmeniniai ryšiai, kurie daugelio žmonių gyvenime užima svarbiausią vietą, tuo pačiu metu yra pagrindinis visuomenės raidos bei tvaraus ekonomikos augimo veiksnys. Todėl „Telia Company“ atsakomybė nebeapsiriboja vien tik aukštos kokybės produktų ir paslaugų teikimu. Vienas iš mūsų atsakingo požiūrio į verslo aspektų yra saugesnių naudojimosi internetu būdų propagavimas vaikams ir jaunuoliams, kurie yra aktyvūs mūsų paslaugų naudotojai.

Vaikų patariamoji grupė (angl. Children's Advisory Panel, sutrumpintai CAP) – tai „Telia Company“ iniciatyva, kuria siekiama suprasti vaikų požiūrį į savo gyvenimą internete ir į juos pačius, kaip skaitmeninių technologijų naudotojus. Darbas vyksta glaudžiai bendradarbiaujant su vaikų teisių organizacijomis ir mokyklomis. 2017 m. rudenį ir 2018 sausį vykusiame CAP tyrime, kurio rezultatus pateikiame toliau, daugiausia dėmesio buvo skiriama vaikų nuomonėms apie privatumą ir saugumą internete, nerimą keliantiems dalykams ir taikomoms praktikoms. Šio tyrimo išvagas rasite žemiau, įvarditnas „CAP vaikai“.

94%

vaikų pritaria, kad
slaptažodžių nevalia
atskleisti niekam

5%

yra atskleidę savo
slaptažodį draugui

56%

visur naudoja tą patį
slaptažodį.

Panašu, kad vidutinis statistinis CAP vaikas yra gana informuotas ir internete būna pakankamai atsargus. CAP vaikai demonstruoja aukštą brandos laipsnį ir gebėjimą greitai atkurti savo dalyvavimą internete, jie žino apie negatyvius dalykus, kurie jiems galėtų atsitikti internete, ir yra sukūrę įvairių strategijų, kaip įveikti problemas. Jie mano, kad privatumas internete yra svarbus dalykas, ir gerai žino, kaip galėtų sustiprinti savo duomenų saugumą, pavyzdžiui, neduodami kitiems privačios informacijos ir apdairiai skelbdami savo įrašus socialiniuose tinkluose. 94% CAP vaikų mano, kad slaptažodžius reikėtų laikyti paslapyje. Tačiau 5% vaikų buvo internetu atskleidę savo slaptažodžius draugams, o 56% tą patį slaptažodį naudojo daugumai programėlių ir žaidimų.

17%

vaikų yra gavę
nepageidaujamų
nuotraukų su nuogais
žmonėmis.

10%

vaikų nuotraukos
socialiniuose tinkluose
buvo platinamos
negavus jų sutikimo

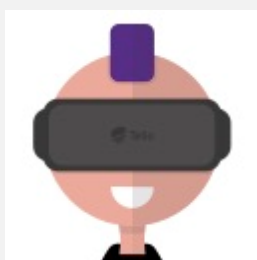
7%

buvo šantažuojami.

Daugiau kaip pusė CAP vaikų internete yra turėję neigiamos patirties. Vienas iš keturių CAP vaikų teigė, kad internetu yra gavę nerimą keliančių kontaktų ir pranešimų. 17% CAP vaikų nuotraukos socialiniuose tinkluose buvo platinamos negavus jų sutikimo, 10% CAP vaikų (vidutiniškai 2 iš vienos klasės) yra gavę nepageidaujimų nuotraukų su nuogais žmonėmis, o 7% (1 – 2 iš vienos klasės) buvo šantažuojami. Tokios patirties turėjo ir berniukai, ir mergaitės.

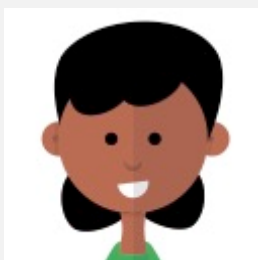
Supratimo apie Naudojimo sąlygas lygis yra gana žemas. Beveik visi CAP vaikai yra girdėję apie „naudojimo sąlygas“, daugelis yra įsitikinę, kad žino, ką jos reiškia, tačiau tik nedaugelis yra perskaitę programėlių, kuriomis naudojasi, Naudojimo sąlygas. Kalbant apie faktinį tokių Sąlygų turinį, CAP tyrime dalyvavę vaikai reiškė savo nusistebėjimą ir netgi nepasitenkinimą, dažnai teigdami, kad reikia įsisavinti pernelyg daug informacijos.

CAP TYRIMO METU REZULTAI PARODĖ TRIS PAGRINDINES VAIKŲ KATEGORIJAS:

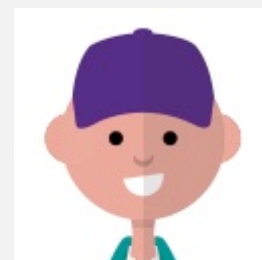
TECHNOLOGIJŲ ASAS, KURIS SIEKIA DAR DAUGIAU

Vos spėjęs pabusti, Oskaras jau būna priklausomas nuo geros interneto prieigos. Būdamas nepasotinamas žaidėjas ir „YouTube“ naudotojas, jis žino, kaip rasti išeitį dirbant su kompiuteriu, ir yra tas asmuo, į kurį visi draugai kreipiasi techniniais klausimais. Interneto bendruomenė Oskarui yra svarbus šaltinis, nes jo tėvų žinios jau nebeįtakingos (ir jis visai nenori, kad jie žinotų, ką jis veikia internete). Tačiau jo nuotykiškai turi ir nemalonių aspektų – jo mėgstamiausiam žaidimų portale ėmė priekabiauoti kiti, tikriausiai vyresni, naudotojai.

EILINIS VAIKAS, KURIS DŽIAUGIASI GALIMYBĖMIS

Sofijai patinka „Instagram“ istorijos ir „Snapchat“. Kaip ir jos draugai, ji skrupulingai dokumentuoja savo dieną nuotraukomis ir vaizdo įrašais, kasdien apklausia draugus ir, žinoma, mėgsta pajuokauti, įdėdama juokingą nuotrauką (labiausiai patinka pridėti katės ausis). Prireikus pagalbos internete, prašo, kad jai padėtų mama, tačiau kai kurių dalykų išmoksta ir mokykloje. Tačiau Sofija nedrįsta užsukti į tas interneto svetaines, kuriose aktyviai veikia kelios jos draugės – technologijų žinovės. Viena neseniai patyrė priekabiavimą kibernetinėje erdvėje, todėl Sofija yra atsargi, kad ir jai taip neatsitiktų.

PAŽEIDŽIAMAM VAIKUI REIKIA PAGALBOS

Kai susiduria su interneto pasauliu, Aleksas nelabai pasitiki savimi. Faktiškai jam atrodo, kad visi kiti geriau išmano, kaip reikia naršyti internete. Į Alekso socialinių tinklų paskyras įsilaužė jau du kartus – turbūt todėl, kad tų paskyrų slaptažodžius Aleksas atskleidė draugams. Be to, buvo dar pora incidentų, kai jis gavo nešvankių nuotraukų. Tačiau Aleksas drovosi prašyti, kad jam padėtų bendraklasiai. Ir nors prašyti tėvų pagalbos nėra taip drovu, tačiau kai reikia pagalbos dėl naujausių programėlių, naudos iš to nedaug.

KO NORISI VAIKAMS?

CAP vaikai nori patys kontroliuoti savo privatumą ir informaciją internete, nors jų įsivaizduojama privatumo apibrėžtis gali skirtis nuo tos, kurią turi suaugusieji. Vaikams svarbiausi yra trys dalykai:

- kad informacija apie juos niekas nesidalintų negavę jų leidimo;
- kad jie galėtų patys pašalinti vaizdo įrašus ir nuotraukas, jei sumanytų tai padaryti;
- kad internete būtų patikimesnių ir apsišvietusių suaugusiųjų, kurie padėtų tuo atveju, jei būtų pažeistas jų privatumas.

KĄ MES GALĖTUME PADARYTI?

Stiprinti įgūdžius ir supratimą. Panašu, kad CAP vaikai, kurie yra gavę informacijos bei patarimų namuose ar mokykloje, turi šiek tiek mažiau neigatyvios patirties internete ir rečiau rizikingai elgiasi. Skaitmeniniai įgūdžiai apsaugo vaikus. Dėmesys vaikų mokymui apie taip, kaip būti saugiam internete, yra itin svarbus jų saugumo garantas.

Aprūpinti tėvus ir mokyklas. Tėvai, bendraklasiai ir mokytojai yra pirminis informacijos ir patarimų apie saugumą internete šaltinis CAP vaikams, ypač mergaitėms. Kad galėtų suteikti vaikams reikiamus įgūdžius, reikia, kad mokytojai ir tėvai turėtų pakankamai žinių, išteklių ir supratimo.

Kalbėti vaikų kalba ir formuoti supratimą. Įmonės gali prisidėti formuodamos supratimą apie privatumą ir saugumą internete tokiais būdais, kokie būtų suprantami vaikams. Bendrovė „Telia Company“ tokį žingsnį žengia pasiūlydama interaktyvius seminarus, kuriuose vaikai gali mokytis dalyvaudami patys. Kurdami vaikams skirtų mokymų koncepciją, mes naudojome Vaikų patariamąsias grupes įžvalgoms, daugiausia dėmesio skyrėme supratimui ir gebėjimui kontroliuoti savo duomenis.

APIE PROJEKTĄ

Vienas iš „Telia Company“ darbų vaikų teisių srityje, kuriuos ji atlieka pasitelkusi Vaikų patariamąją grupę, buvo šeštų klasių moksleivių (11–13 metų amžiaus) apklausa apie vaikų įpročius bei žinias apie privatumą ir saugumą internete, kurios metu šešiose šalyse (Danijoje, Estijoje, Suomijoje, Lietuvoje, Norvegijoje ir Švedijoje) apklaustas 851 vaikas. 130 vaikų dalyvavo ir interaktyviuose seminaruose, skirtuose patvirtinti apklausos rezultatus bei iširti papildomas įžvalgas. Rengdama projekto metodiką ir jo įgyvendindama, „Telia Company“ bendradarbiavo su organizacijomis „Save the Children Finland“, „World Childhood Foundation“ Švedijoje ir „TNS Kantar Finland“.

APIE „TELIA COMPANY“

„Telia Company“ – tai naujos kartos telekomunikacijų bendrovė, kuri kasdien aptarnauja milijonus klientų viename iš labiausiai ryšių technologijas naudojančių pasaulio regionų. Turėdami tvirtą ryšių tinklą bazę, mes esame skaitmeninės ekosistemos centras, suteikiantis galimybę žmonėms, įmonėms ir visuomenėms kasdien ištisą parą palaikyti ryšį jiems svarbiais klausimais.

Norėdami daugiau sužinoti apie mūsų darbą su vaikais internetu, apsilankykite interneto svetainėje <https://www.teliacompany.com/en/sustainability/children-online/>.